

Stort intresse för NKS i Almedalen

Hur driver Nya Karolinska Solna, NKS, utvecklingen av svensk sjukvård? Det var rubriken på ett seminarium som genomfördes inför en fullsatt sal under Almedalsveckans andra dag.

Nästa år kommer Karolinska Universitetssjukhuset, Solna, att börja flytta in i nya byggnader, ett resultat av det som kallas NKS-projektet. Toivo Heinsoo, landstingsdirektör Stockholms läns landsting, inledde seminariet med en tillbakablick.

– De första tankarna på ett nytt universitetssjukhus började gro för cirka 20 år sedan. Svensk forskning visade tecken på att stagnera i utveckling. Samtidigt pågick en mängd initiativ vid Karolinska Institutet som skulle kunna utvecklas genom en närmare samverkan med den högspecialiserade vården vid Karolinska Universitetssjukhuset.

Landstingsfullmäktige beslutade om att bygga NKS år 2008. Det blev också startpunkten för utvecklingen av Framtidsplanen, ett nytt sätt att planera för framtidens hälso- och sjukvård i Stockholms län för att erbjuda den växande befolkningen en god framtida vård.

Idag har NKS-projektet kommit fram till den punkt då fokus ligger på att skapa innehållet i det nybyggda universitetssjukhuset, berättade Tovia Heinsoo. Och nästa år kan de första patienterna tas emot.

Kraftsamling för framtidens vård

Torbjörn Rosdahl, finanslandstingsråd i Stockholms läns landsting, beskrev betydelsen av NKS som en central del av länets framtida hälso- och sjukvård. Det blir en kraftsamling för att möta behoven hos de allt fler invånarna som blir allt äldre och alltmer pålästa om sin egen hälsa och vård. Och som kommer att leda till att Stockholms län blir världsledande inom hälso- och sjukvård och forskning.

– NKS blir en resurs för den högspecialiserade vården, samtidigt som resten av vården utvecklas för att kunna ta emot fler patienter och erbjuda mer specialiserad vård, sade Torbjörn Rosdahl. Länets sjukhus rustas upp och byggs ut, nya arbetssätt etableras och forskningen blir en större del i den dagliga vården.

Rusta upp eller bygga nytt?

– En bakgrund till beslutet om NKS är att Karolinska Universitetssjukhusets cirka 70 år gamla byggnader var i stort behov av renovering, berättade Erland Löfberg, medicinsk rådgivare, programkontoret för framtidens hälso- och sjukvård, Stockholms läns landsting. Det handlade om att rusta upp eller bygga nytt och det senare skulle visa sig vara det bästa alternativet, både ur ekonomiskt perspektiv och för att klara av den medicinska utvecklingen.

Efter beslutet år 2008 gjordes bland annat studier av 18 ledande universitetssjukhus i världen inför planeringen av NKS. Av dessa valdes åtta ut för närmare kunskapsinhämtning

och inspiration, bland andra Erasmus i Nederländerna och Cleveland i USA. Något som bland annat ledde fram till att vården vid universitetssjukhuset i Solna kommer att organiseras i teman i stället för i dagens klinikstruktur. Det innebär att olika specialister samlas kring patienten istället för att patienten behöver uppsöka specialisterna vid olika kliniker. De sex temana på NKS kommer att bli cancer, neurologi, inflammation, hjärta-kärl, reparativ medicin och barn & reproduktion.

NKS en viktig pusselbit

Stockholm är just nu den snabbast växande storstadsregionen i Europa, något som kräver en gedigen plan för den framtida vården. Det poängterade Anna Nergårdh, chefsläkare vid Stockholms läns landsting.

– Vi gör en av de största satsningarna någonsin på sjukvårdssystemet för att skapa bättre folkhälsa, tillgänglig vård med hög kvalitet och fler vårdplatser. Inte minst satsar vi på den vård som de flesta invånarna kommer i kontakt med, närsjukvården, och på e-hälsa som gör att fler kan vårda sig själva hemma.

NKS är en viktig pusselbit i denna satsning, menade Anna Nergårdh. Att koncentrera de högspecialiserade resurserna på ett ställe är ett sätt att garantera hög kvalitet i vården av de allra svårast sjuka och skadade patienterna. Och gör att den snabba medicinska utvecklingen inom den högspecialiserade vården kan tas till vara effektivare.

Stora förbättringar

Annika Tibell, medicinsk chef, programkontoret nya Karolinska, Karolinska Universitetssjukhuset, gav en fördjupning i hur vården kommer att se ut vid det nybyggda sjukhuset.

– Karolinska Universitetssjukhuset har en viktig uppgift i att driva innovation och se till att ny kunskap snabbt omsätts till patientnytta. Under utvecklingen av NKS har vi samarbetat med Karolinska Institutet för att skapa ett sjukhus där vård, forskning och utbildning ska bedrivas integrerat i nära samverkan.

En stor förändring är att alla vårdrum blir enkelrum, berättade Annika Tibell. Det kommer att stärka patientens ställning i en svår livssituation på flera sätt. All behandling kan ske i ett och samma rum, liksom forskning och utbildning. Patienten kan vara mer delaktig och får ökad integritet. Risken för vårdrelaterade infektioner minskar. Och anhöriga kan finnas nära utan att störa andra patienter.

– En annan stor förändring är att vuxenakuten blir anpassad enbart för patienter som kommer via ambulans, helikopter eller remiss, fortsatte Annika Tibell. Övriga invånare som behöver akut vård kommer att tas om hand vid andra akutmottagningar, till exempel vid någon av länets 19 närakuter.

Hon berättade vidare att den multidisciplinära temavården kommer att innebära närhet till alla viktiga funktioner i sjukhuset, som operation, röntgen och intensivvård. Den kommer också att avspeglade sig i den traumavård som Karolinska Universitetssjukhuset har ansvar för.

Det blir fler och större traumarum med direkt närhet till CT och operation. Och två helikopterplattor, mot dagens en, får en förbindelse till rummen med hiss som är försedd med bland annat syrgas.

Bättre vård av blodproppar

Under seminariet gavs ett konkret exempel på hur NKS leder till att en grupp svårt sjuka patienter kommer att få den senaste sortens innovativa vård i ökad utsträckning. Det handlar om storkebehandling och en mekanisk utdragning stora blodproppar. Om detta berättade Nils Wahlgren, professor och specialist inom stroke, Karolinska Universitetssjukhuset.

– Hittills har behandlingen av blodproppar till största delen bestått av medicin. En metod som inte fungerar effektivt på de stora propparna. Att dra ut blodproppen ökar överlevnad och tillfrisknande radikalt, men kräver anpassade lokaler och kvalificerad personal.

Nils Wahlgren berättade att utvecklingen av ett nytt sjukvårdssystem där Karolinska Universitetssjukhuset, Solna, ansvarar för den mest avancerade vården kommer att bana väg för den här behandlingsformen. Något som kommer att bespara både mänskligt lidande och kostnader för sjukvård och samhälle.

Lena XX från Afasiförbundet vittnade om vilken svår situation personer som drabbas av blodpropp befinner sig i och hur viktigt det är att få komma till rätt vård omedelbart. Hon ställde frågan hur bedömningen kommer att göras om en patient är så svårt sjuk att det är just Karolinska Universitetssjukhusets högspecialiserade vård som blir aktuell.

– Ambulanspersonalen ska få ytterligare utbildning i att göra denna bedömning. De kommer också att redan under transporten ha kontakt med sjukhus just för att öka möjligheten att köra patienten till rätt plats, berättade Nils Wahlgren.

Forskning och samarbeten

– NKS blir ett kvalificerat sjukhus för effektiv vård där patienterna ska vara inlagda under få men väldigt bra dygn och där det ska forskas kring dödliga sjukdomar. Karolinska Institutets bidrag i utvecklingen av NKS är att skapa möjligheter för forskning som ger kunskap om vad som kan göras för att förebygga och behandla allvarliga sjukdomar.

Det konstaterade Martin Ingvar, professor och vice rektor vid Karolinska Institutet. Han berättade att ett led i utvecklingen av den framtida universitetssjukvården är att integrera forskning och utbildning ännu mer med vården. Vilket bland annat kommer att underlättas genom fysiska broar som sammanlänkar Karolinska Institutet och det nybyggda universitetssjukhuset.

Han poängterade också vikten av att följa patienter med kroniska och svåra sjukdomar genom hela vårdkedjan. Till exempel genom att mäta och dokumentera resultatet av olika vårdinsatser. Kvalificerad information kan användas i forskning såväl nationellt som internationellt men kräver enhetlig infrastruktur, samverkan med patienterna och samarbete mellan vårdgivare.

– Tätare samarbete i nätverk ingår i länets nya hälso- och sjukvårdssystem, berättade Martin Ingvar. Samtidigt som olika vårdgivare börjar samarbeta närmare blir också medarbetarna en resurs i utvecklingen av den vård som idag är oerhört komplex med många informationsplattformar.

Stort utrymme för frågor

Vid seminariet gavs stort utrymme för frågor från publiken som bland annat bestod av representanter för kommuner, landsting och regioner, intresseorganisationer och sjukhus.

En fråga var om övriga landsting och regioner kommer att kunna få ta del av det nybyggda universitetssjukhusets kompetens och erfarenhet.

– Den samverkan som Stockholms läns landsting redan idag har med andra delar av landet och även internationellt står inför stora förändringar, svarade Anna Nergårdh. Bland annat genom utveckling av en bättre infrastruktur för informationsöverföring, vilket kommer att skapa förutsättningar för ökat erfarenhets- och kunskapsutbyte.

Någon undrade hur landstinget ska klara av bristen på vårdpersonal för att kunna bemanna enkelrummen vid NKS. Anna Nergårdh menade att det inte råder brist på läkare men dock på sjuksköterskor, vilket är en av de största utmaningarna.

– Den kommer att göras insatser bland annat genom att locka unga att utbilda sig och att påverka arbetssituationen i yrket, berättade hon. Vi kommer också att hämta erfarenheter från andra sjukhus av att organisera vården kring enkelrum, där man genom förändrade arbetssätt inte har behövt öka personalstyrkan.